

11. ▶ ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Akrobata nők (Szolnok), 1932

Tempera, fa, 46x49,5 cm
Jelezve jobbra lent: Aba-Novák 32.

Kezdő ár: 4 500 000 Ft / 14 754 EUR
Becsérték: 7 000 000 – 9 000 000 Ft
Estimated value: 22 951 – 29 508 EUR

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVA:

▶ Aba-Novák Vilmos, Iványi-Grünwald Béla, Szőnyi István kiállítása.
Szépművészeti Kiállítások helyiségei, Budapest, 1932. október,
katalógus: 6. (Két akrobata nő címmel)

REPRODUKÁLVA:

▶ Aba-Novák: Huszonnégy kép. Kner Izidor kiadása, Gyoma, 1932. 21. kép
▶ Molnos Péter: Aba-Novák. Népszabadság Könyvek, Budapest, 2006. 92. kép

1. Aba-Novák Vilmos portréja,
1930-as évek
archív fotó

2. Aba-Novák Vilmos: Műlovarnók, 1934
magántulajdon

3. A Donnert család
Fotó: Donnert cirkusz

Aba-Novák Vilmos 1932-ben legfrissebb műveinek reprodukcióit tartalmazó kötettel jelentkezett, mely a mives könyvkiadásáról híres gyomai Kner Izidornál jelent meg. A huszonnégy festmény fotográfiáját tartalmazó könyvecske előszavát maga a művész írta, melyben a következők olvashatók: „Ezen kiadvány az 1932-ben, a szolnoki művésztelepen készült munkáim reprodukcióit tartalmazza, melyek közül *Árvíz' c. nagy temperám a Budapest főváros jubileumi nagydíját vitte el.*” A most aukcióra kerülő remek cirkusz-kép is szerepel a kötetben *Akrobata nők* címen. A képet hordozó falemez hátoldalán azonban, annak adatain kívül egy milánói postai pecsét is található, mely bizonyítja, hogy a festmény egykor külföldön is képviselte Aba-Novák zsenijét. A művészről szóló legfrissebb irodalom, Aba-Novák 1931-1932-es külföldi szerepléséről ellentmondó adatokat közöl. A katalógusok hiányában annyi biztos, hogy e két év fordulóján kiállította műveit Milánóban, Genovában, Bergamóban, Novarában és Triestben, egyes adatok szerint önállóan, mások szerint pedig Iványi-Grünwald Béla és Szőnyi István alkotásainak társaságában. A vándorkiállítás valószínűleg az ekkor már Fränkel József által vezetett Szépművészeti és Műkereskedelmi Rt. szervezésében zajlott és az egyes állomásokon eladott műveket folyamatosan pótolhatták újakkal. Így lehetséges, hogy az 1931-ben indult kiállítás-sorozaton szerepelhetett az 1932-ben Szolnokon született *Akrobata nők* is. Azt, hogy a festményt hol és mikor láthatta az olasz műkedvelő közönség, csak a kiállítások jegyzékeinek előkerülése pontosíthatná.

4. Artisták a Donnert cirkusz előadásán, Fotó: Donnert cirkusz

CIRKUSZ AZ EGÉSZ VILÁG

„Az sem véletlen, ha Aba-Novák, az emberhez közeledve, ma legszívesebben a cirkusz népének világát festi. Hiszen ez áll legtávolabb a hétköznapiságtól, itt öltözködnek az emberek a legkülönösebb ruhákba, itt esetlenkednek a leggroteszkebb bohócok, itt a legtarkábbak a színek, ez a világ a legszesélyesebb, itt a leghetykébb a földiséggel űzött játék ... S amidőn ez a cirkuszi társaság napközben kiül furcsán összevissza kocsiáborra köré, eszik, iszik, dohányoz, vagy apró tréfáit gyakorolja, akkor is még mennyire más ez, mint a banális polgári élet: megelevenedett mesevilág, tiltakozás a hétköznap realitása ellen.” - írta Farkas Zoltán a művészt bemutató terjedelmes cikkében, egy évvel az *Akrobata nők* megszületése előtt. Aba-Novák érdeklődése ekkortájt, az 1930-as évek legelején fordult a vándorcirkuszok és falusi mulatságok színpompás, kavargó látványvilágához. 1931 februárjában, Pátzay Pállal közös Ernst Múzeumbeli kiállításán egész sorozatot állított ki legújabb, cirkusz-témájú képeiből, melyekkel osztatlan sikert aratott. Aba-Novák a színpad vagy porond talmi ragyogását és a színpad mögötti leplezetlen valóságot egyaránt szín- és részletgazdag, s egyben lenyűgözően nagyvonalú temperaképek sorozatain örökítette meg.

DONNERT CIRKUSZ VILÁGSZÁM

A lenyűgöző technikai tudással megfestett *Akrobata nők* című képen megjelenő Donnert [C]irkusz felirat annak a bizonyítéka, hogy az ekkor már évszázados múltra visszatekintő vándorcirkusz, 1932-ben Szolnokon is megfordult. A legismertebb magyar cirkuszos családok közé tartozó Donnert, azóta is működő társulat, mely Magyar Klasszikus Nagycirkusz néven lép fel napjainkban is országszerte. Ápolják a márciustól októberig vándorló cirkuszok hazai hagyományát, évszázadok óta ejtve ámulatba a gyerekeket és adva kifogyhatatlan gazdagságú művészeknek. 2007. április 22-én a következőket adta hírül a sonline. hu: „Ma Magyarországon hat cirkuszos család van. Ebből a legnagyobb a Donnert, amelyet három napig Kaposváron láthattunk szerepelni. A családok egyre nehezebben élnek meg. Donnerték sincsenek a legjobb helyzetben, de kitarásuk, őszinte lelkes csapatmunkájuk vándorló életük minden pillanatán látszódik. Ma a világ bármely cirkuszában ejtik ki a Donnert nevet, felcsillannak a szemek, hiszen valami rendkívüli várható.” A hazai művészek közül, Aba-Novák bizonyult a legalkalmasabbnak, hogy a modernség egyik meghatározó szimbólumává vált cirkusz izgatott és folyton változó világának e rendkívüliségét, pár könnyednek tűnő ecsetvonással életre keltse.

Rum Attila

